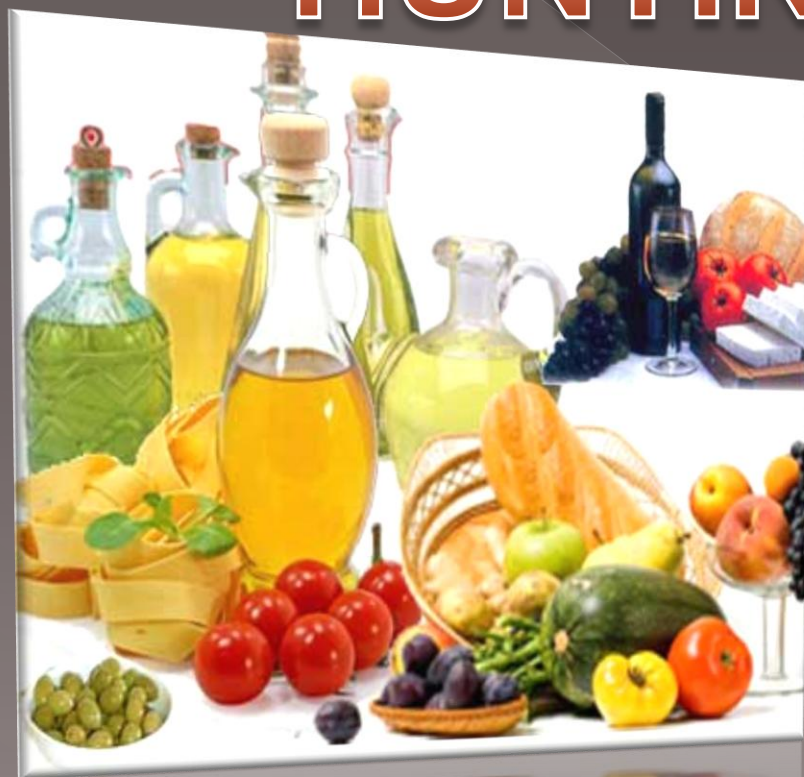

ŻYWIENIE W CHOROBY HUNTINGTONA

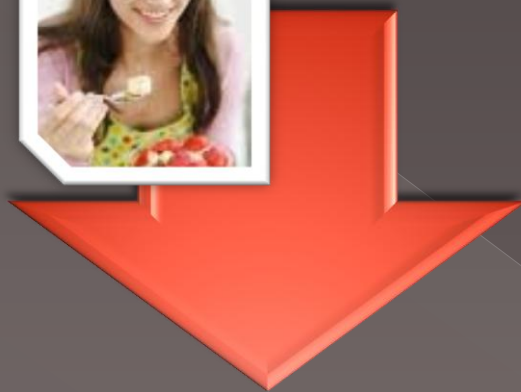
AUTOR: mgr Angelika Kargulewicz

DIETA

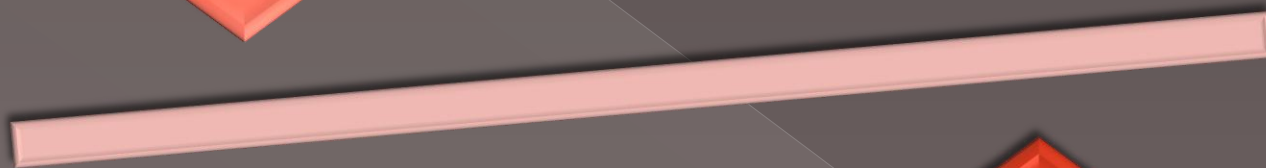
**RACJONALNY,
CZYLI ZDROWY
SPOSÓB
ŻYWIENIA**

RÓWNOWAGA ENERGETYCZNA

Podaż energii

Wydatek
energetyczny

**OSOBY Z
CHOROBA
HUNTINGTONA**

**ZWIĘKSZONE
ZAPOTRZEBOWANIE
ENERGETYCZNE**

**ZAPOTRZEBOWANIE
ENERGETYCZNE**

ZAPOTRZEBOWANIE ENERGETYCZNE

- 21-59 LAT
- PRACA
UMIARKOWANIE
CIĘŻKA
- 2400-2800 KCAL

KOBIETY

- 21-59 LAT
- PRACA
UMIARKOWANIE
CIĘŻKA
- 2800-3200 KCAL

MĘŻCZYŹNI

**ZAPOBIEGANIE
UTRACIE MASY
CIAŁA**

**NIEZWYKLE
ISTOTNE DLA OSÓB
Z CHOROBA
HUNTINGTONA**

ZWIĘKSZENIE KALORYCZNOŚCI

**DODAWANIE
MASŁA**

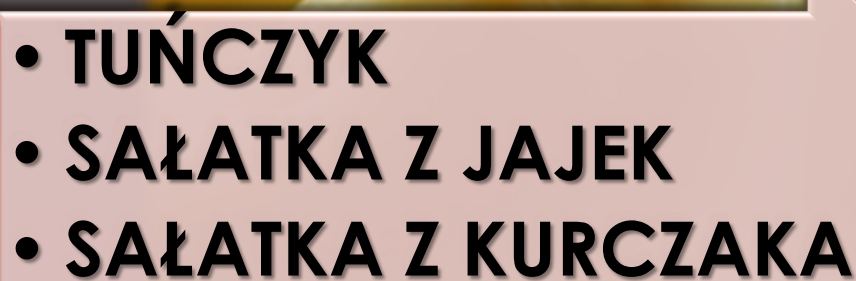
**DODAWANIE
KWAŚNEJ
ŚMIETANY**

**ROZTOPIONE MASŁO MOŻE BYĆ DODAWANE DO WARZYW,
PUREE ZIEMNIACZANEGO, A NAWET DO PŁATEKÓW
ŚNIADANIOWYCH**

ZWIĘKSZENIE KALORYCZNOŚCI

MAJONEZ

- **TUŃCZYK**
  - **SAŁATKA Z JAJEK**
  - **SAŁATKA Z KURCZAKA**
-

**MASŁO
ORZECHOWE**

**PASTA
SEZAMOWA**

- **O GŁADKIEJ
KONSYSTENCJI**
-
-

ZWIĘKSZENIE KALORYCZNOŚCI

**SOS
SEROWY
FOUNDE**

**KAWAŁKI
CHLEBA**

**WARZYWA
ZIEMNIAKI**

ZWIĘKSZENIE KALORYCZNOŚCI

**SOS Z SERA
TYPU ROKPOL**

**KAWAŁKI
KURCZAKA**

ZWIĘKSZENIE KALORYCZNOŚCI

**KAWŁKI
AWOKADO**

SOS SALSA

ZWIĘKSZENIE KALORYCZNOŚCI

**MIODY
DŻEMY
MARMOLADY**

CZEKOLADA

**ROZPUSZCZONA
I DODANA DO
PUDDINGU LUB
NAPOJU
MLECZNEGO**

ZWIĘKSZENIE KALORYCZNOŚCI

**WARZYWA
STRĄCZKOWE**

WARZYWA STRĄCZKOWE

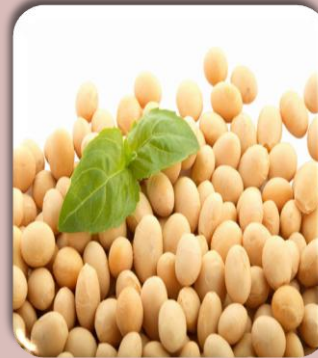
GROCH

FASOLA

BÓB

SOJA

SOCZEWICA

SAŁATKA Z GROSZKU ZIELONEGO

GROSZEK
ZIELONY
KONSERWOWY
BEZ ZALEWY 400
G

PORY 120 G

JABŁKA 100 G

MAJONEZ 100 G

JAJA 2 SZTUKI

SÓL, CUKIER DO
SMAKU

CZĘSTOTLIWOŚĆ POSIŁKÓW

**3 GŁÓWNE
POSIŁKI**

- ZASTĄPIĆ 5-6 MNIEJSZYMI
- ZŁAGODZENIE ODCZUCIA GŁODU
- PIĆ MIĘDZY POSIŁKAMI

**WIĘKSZA
CZĘSTOTLIWOŚĆ
POSIŁKÓW**

- STOSOWANIE PRZEKĄSEK/SUPLEMENTÓW MIĘDZY POSIŁKAMI

Słodycze

Tłuszcze

**Drób, ryby, chude
mięso, warzywa
strączkowe**

Produkty mleczne

Owoce

(co najmniej 2 porcje)

Warzywa (co najmniej 6 porcji dziennie)

Produkty zbożowe

(co najmniej 6 porcji dziennie)

WODA (8 szklanek dziennie)

Pokrycie
aktualnych
potrzeb
organizmu

Opóźnienie
naturalnych
procesów
starzenia

Zapewnienie
przyjemności
ze spożywania
posiłków

Uwzględnienie
ograniczeń
związanych z
zaburzeniami

AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA

Różnorodność Produktów

- Najlepsza możliwość zapewnienia organizmowi niezbędnych składników odżywczych

PRODUKTY ZBOŻOWE

Pełnoziarnisty chleb

**Ryż pełnoziarnisty,
niełuskany**

**Kasza gryczana
i jęczmienna**

Płatki owsiane

**wit
B**

**składniki
mineralne**

błonnik

**Z DODATKIEM SOSÓW, KREMÓW, OLIWY Z OLIVEK,
DRESSINGÓW**

ZAPOTRZEBOWANIE NA PRODUKTY ZBOŻOWE

Grupa produktów	Ilość porcji w zależności od zapotrzebowania energetycznego	Przykłady porcji	Źródło następujących składników odżywczych
<p>Produkty zbożowe (najlepiej z pełnego ziarna)</p> 	<p>Co najmniej 6 dziennie</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 1 kromka chleba – 1,5 cm grubości (najlepiej razowy lub graham) ❖ ½ szklanki płatków owsianych – ok. 50g ❖ ½ szklanki ugotowanego ryżu (najlepiej brązowy) lub kaszy gryczanej (30 g przed ugotowaniem) ❖ 2/3 szklanki gotowanego makaronu (30 g przed ugotowaniem) ❖ 1/3 szklanki musli ❖ ½ szklanki owsianki	<p>Gł. źr. en., błonnika, wit z gr. B, skł. min. (Mg, Zn)</p>

WARZYWA I OWOCE

Wit C

- Czarna porzeczka
- Natka
- Papryka
- Truskawki
- Brukselka

B-karoten

- Marchew
- Morele
- Papryka
- Dynia
- Brokuły
- Sałata
- Natka

Wit E

- Warzywa liściaste
- Oleje roślinne

Kwas foliowy

- Sałata
- Natka pietruszki
- Brokuły

W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB – PRZETARTE,
ZMIKSOWANE

ZAPOTRZEBOWANIE NA WARZYWA

Grupa produktów	Ilość porcji w zależności od zapotrzebowania energetycznego	Przykłady porcji	Źródło następujących składników odżywczych
<p data-bbox="54 411 266 454">Warzywa</p> 	<p data-bbox="529 411 852 511">Co najmniej 3 dziennie</p>	<ul data-bbox="1083 411 1503 1425" style="list-style-type: none"> ❖ 1 szklanka rozdrobnionych brokułów ❖ 1/3 główki zielonej sałaty ❖ 1/2 szklanki gotowanej marchewki ❖ 1 duży pomidor ❖ 1 średnia papryka ❖ 1 szklanka poszatkowanej kapusty ❖ 3 duże różyczki kalafiora ❖ 1 niepełna soku warzywnego	<p data-bbox="1561 411 1895 911">Bogate źródło K, Mg, błonnika, a także witamin, m.in. B-karotenu, witaminy C i kwasu foliowego</p>

ZAPOTRZEBOWANIE NA OWOCE

Grupa produktów	Ilość porcji w zależności od zapotrzebowania energetycznego	Przykłady porcji	Źródło następujących składników odżywczych
Owoce 	Co najmniej 2 dziennie	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 1 jabłko ❖ 1 banan ❖ 1 pomarańcza ❖ ½ grejpfruta ❖ 8 śliwek węgierek ❖ 1 niepełna szklanka soku owocowego ❖ ¼ szklanki owoców suszonych	Ważne źródło witamin, m.in. Wit C oraz K, a także błonnika

**W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB – PRZETARTE,
ZMIKSOWANE**

PRAKTYCZNE RADY

Na drugie śniadanie – sałatka warzywna

Do sosów dodawać pokrojone warzywa

Poza sezonem warzywa mrożone

Owoce świeże, mrożone i suszone dodawać do napojów mlecznych

Urozmaicać sałatki warzywne i dania mięsne, dodając owoce

Zdrowy deser – sałatka owocowa

Dobrą przekąską - owoce suszone, orzechy

Zapotrzebowanie na produkty mleczne

Grupa produktów	Ilość porcji w zależności od zapotrzebowania energetycznego	Przykłady porcji	Źródło następujących składników odżywczych
Mleko i przetwory mleczne (najlepiej chude) 	3 dziennie	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 1 pełna szklanka mleka ❖ 1 niepełna szklanka jogurtu, kefiru ❖ 2 szklanki twarożku białego ❖ 2 plasterki (40g) żółtego sera	

MLEKO MOŻE POWODOWAĆ NADMIERNE WYDZIELANIE ŚLINY – ZACHŁYŚNIĘCIA, PROBLEMY Z POŁYKANIEM

ŹRÓDŁA BIAŁKA W DIECIE

RYBY

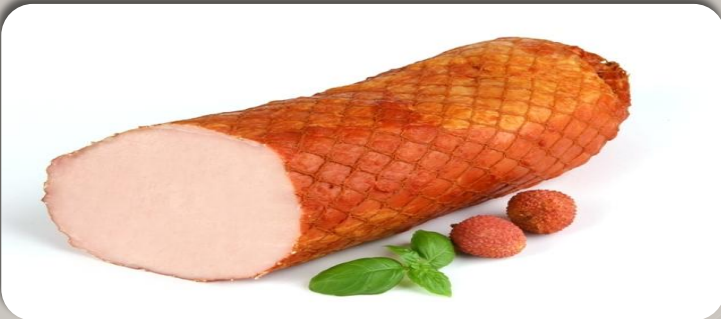

DRÓB

**CHUDE
MIĘSO**

ŹRÓDŁA BIAŁKA W DIECIE

**CHUDE
WĘDLINY**

STRĄCZKOWE

ZALECANE RYBY

ŁOSOŚ

TUŃCZYK

DORSZ

SOLA

HALIBUT

MINTAJ

OKOŃ

SARDYNKI

MORSZCZUK

ZAPOTRZEBOWANIE NA PRODUKTY MIĘSNE ORZECHY I ROŚLINY STRĄCZKOWE

Grupa produktów	Ilość porcji w zależności od zapotrzebowania energetycznego	Przykłady porcji	Źródło następujących składników odżywczych
<p>Mięso (najlepiej chude), drób, ryby i jaja</p> 	<p>1-2 dziennie < 150 g mięsa</p>	<p>1 jajko 1 mała pierś z kurczaka 1 kawałek chudej wołowiny 1 puszka tuńczyka 1 porcja filetu z ryby Ok. 6 plasterków polędwicy</p>	<p>Bogate źródło białka, żelaza, cynku, witamin z grupy B (B₁₂, B₆, PP)</p>
<p>Orzechy, nasiona strączkowe</p> 	<p>1-5 w tygodniu</p> <div data-bbox="382 1115 1016 1358" style="border: 2px solid white; border-radius: 50%; padding: 10px; text-align: center; background-color: #e67e22; color: white; font-weight: bold; font-size: 1.2em;"> <p>ORZECHY NAJLEPIEJ ZMIELONE</p> </div>	<p>1/3 szklanki orzechów 2 łyżki pestek słonecznika 1/2 szklanki gotowanej fasoli</p>	<p>Ważne źródło błonnika, witamin z grupy B, składników mineralnych, m.in. Magnezu, potasu oraz białka roślinnego</p>

PRAKTYCZNE PORADY

- Orzechy dodawać do płatków śniadaniowych, deserów lub stosować jako przekąskę

ORZECHY

- Unikać spożywania podrobów (wątróbka, nerki, serca) - cholesterol

PODROBY

MIAŻDŻYCA
OTYŁOŚĆ
NIEKTÓRE
NOWOTWORY
(JELITA
GRUBEGO,
GRUCZOŁU
PIERSIOWEGO,
KROKOWEGO)

Tłuszcze zwierzęce

Tłuste, mięso,
wędliny

smalec

boczek

Sery żółte i
topione

Tłuste mleko

Tłuszcze roślinne

jednonienasycone

wielonienasycone

TŁUSZCZE

OLIWA Z OLIVEK ZASTOSOWANIE

SMAŻENIE, DUSZENIE

W NIEJ MACZA SIĘ PIECZYWO

W NIEJ NASĄCZA SIĘ GRZANKI PRZED
UPIECZENIEM

JAKO DODATEK DO SAŁATEK,
SURÓWEK, SOSÓW

ZAPOTRZEBOWANIE NA TŁUSZCZE ROŚLINNE

Grupa produktów	Ilość porcji w zależności od zapotrzebowania energetycznego	Przykłady porcji	Źródło następujących składników odżywczych
<p>Tłuszcze, oleje</p> 	5 dziennie	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 1 łyżeczka oleju ❖ 1 łyżeczka oliwy ❖ 1 łyżeczka margaryny ❖ 1 łyżka majonezu	Tłuszcze roślinne

CUKIER I SŁODYCZE

Grupa produktów	Ilość porcji w zależności od zapotrzebowania energetycznego	Przykłady porcji	Źródło następujących składników odżywczych
<p>Cukier i słodycze</p> 	0-2 dziennie	1 łyżka cukru 1 łyżka dżemu 1 szklanka lemoniady 30 g wafli 1 kulka lodów	Słodyczy powinno się unikać

SÓL

- Nowotwory żołądka

- Choroby układu krążenia

NaCl

PODAŻ PŁYNÓW

**WODA
MINERALNA**

**NATURALNE
SOKI
OWOCOWE I
WARZYWNE**

**HERBATY
ZIOŁOWE I
OWOCOWE**

2.5 l/ dzień

JADŁOSPIS

I śniadanie: herbata,
pieczywo z masłem, miód

Obiad: Zupa
ziemniaczana, kotlet,
kapusta zasmażana,
ziemniaki, pączek

Kolacja: herbata,
pieczywo, masło wędlina

JADŁOSPIS NR 1

I Śniadanie: herbata z mlekiem,
pieczywo razowe, masło, wędlina
drobiowa, pomidor

II Śniadanie: chleb razowy z pastą z
sera, szczypiorku i rzodkiewki, sok
owocowy

Obiad: Barszcz czerwony z fasolką,
ryba duszona w jarzynach, surówka z
kapusty pekińskiej, ziemniaki

Podwieczerek: ciasto drożdżowe,
jogurt

Kolacja: kasza gryczana, surówka z
marchwi, jabłka i chrzanu

JADŁOSPIS NR 2

POCZĄTKOWE STADIUM CHOROBY

CZĘSTO OCHOTA NA POSIŁKI
BOGATOWĘGLOWODANOWE

MOŻNA ZAAKCEPTOWAĆ
DOPÓKI NIE ZABURZA
PROPORCJI
ZBILANSOWANEJ DIET

PROBLEMY Z POŁYKANIEM

**UWAGA NA TWARDE, KRUCHE I SUCHE POKARMY
CHIPSY, CHRUPKI, LIZAKI**

**WARZYWA I MIĘSO KRAJAĆ W DROBNE KAWAŁKI,
JEŚĆ MAŁYMI KĘSAMI**

WYBIERAĆ MIĘKKIE I WILGOTNE POKARMY

PROBLEMY Z POŁYKANIEM

WYBIERAĆ PUREE ZIEMNIACZANE, MAKARONY
RURKI, JOGURTY, GALARETKI

DO POKARMÓW SUCHYCH DODAWAĆ SOSY,
KREMY, DRESSINGI, BULION, MAJONEZ, MASŁO

PIĆ PŁYNY PRZEZ SŁOMKĘ

PROBLEMY Z POŁYKANIEM

UNIKAĆ POKARMÓW KWAŚNYCH I OSTRYCH,
KTÓRE MOGĄ PODRAŻNIAĆ PRZEŁYK

UNIKAĆ CYTRUSÓW I SOKÓW CYTRUSOWYCH,
POMIDORÓW I SOKÓW POMIDOROWYCH,
PIEPRZU, CHILI, OSTREGO CURRY, MUSZTARDY

DO POKARMÓW DODAWAĆ SKROBIĘ
KUKURYDZIANĄ

ZUPY ZAGĘSZCZA SIĘ...

CHLEBEM

**MIELONYMI
MIGDAŁAMI**

**UNIKANIE
STRESUJĄCYCH
ROZMÓW**

**ODPOWIEDNIA POZYCJA
CIAŁA**

**ODPOWIEDNIE
OŚWIETLENIE**

**NIEZWYKLE ISTOTNE JEST
ŚRODOWISKO, W JAKIM
CHORY SPOŻYWA POKARMY**

**POTRAWY
UROZMAICONE
ATRAKCYJNE
WIZUALNIE**

**KUBKI Z
PRZYKRYCIEM
ORAZ
SŁOMKĄ –
ZAPOBIEGANI
E ROZLANIU**

**Z DAŁA OD
TELEWIZORA**

**ATMOSFERA
PODCZAS
SPOŻYWANIA POSIŁKÓW**

URZĄDZENIE PRZYDATNE W KUCHNI

BLENDER

- ZUPY, SOSY, SHAKE
- KIEDY NIEZBĘDNA
PAPKOWATA/PŁYNNA
KONSYSTENCJA

MIKSOWANIE ULUBIONYCH POTRAW

URZĄDZENIE PRZYDATNE W KUCHNI

SOKOWIRÓWKA

- **PROBLEM Z UZĘBIENIEM**
- **PRZYGOTOWYWANIE SOKÓW PRZECIEROWYCH Z ULUBIONYCH WARZYW/OWOCÓW**

MIKSOWANIE ULUBIONYCH POTRAW

UROZMAICENIE JADŁOSPISU

ZAMIAST STANDARDOWEJ
KAWY

CAPPUCINO Z DODATKIEM
PEŁNOTŁUSTEGO MLEKA

ZWIĘKSZENIE
KALORYCZNOŚCI

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ